

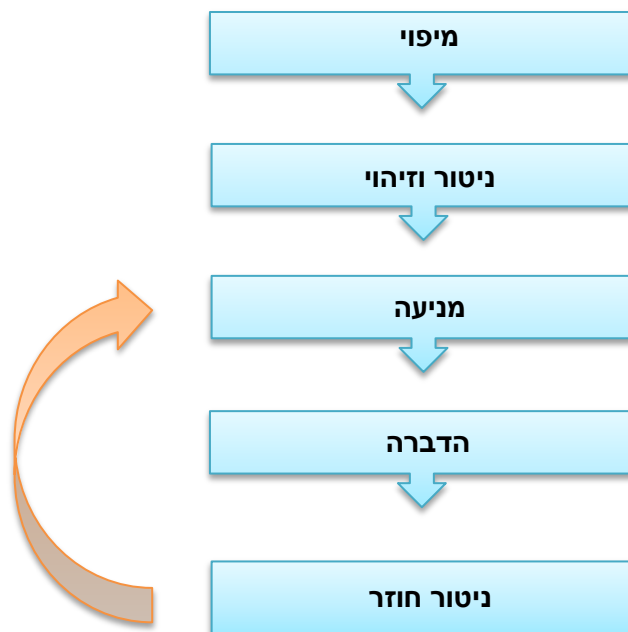
יולי 2018

מסמך הנחיות מקצועיות לממונה על ההדברה ברשויות המקומיות בנושא הדברת יתושים בבתי גידול לחים

מסמך זה מציג פרוטוקול עבודה אופטימאלי לטיפול במפגעי יתושים, על פי פקודת בריאות העם האחריות למניעת מפגעי יתושים היא של הרשות המקומית ("המחזיק בשטח", סעיף 43 (1)).

בתי גידול לחים שבהם מתקיימת מערכת אקולוגית תקינה מאפשרים **וויסות טבעי** של כמויות היתושים באמצעות טורפים כדוגמת חרקי מים, דגים ודו חיים, אך עדין עלולים להתקיים דגירות יתושים המחייבות הדברה. עם זאת, בחלק ממקווי המים, בייחוד בכאלו שנפגעו מזיהום או הרס בתי גידול, עשויים להיווצר תנאים התומכים בדגירת יתושים והדברה לעיתים קרובות. שמירה על מקווי המים עם מערכת אקולוגית תקינה על המגוון הביולוגי שבהם, תקטין את הסיכון למפגע יתושים.

תרשים הדברת יתושים בת-קיימא:

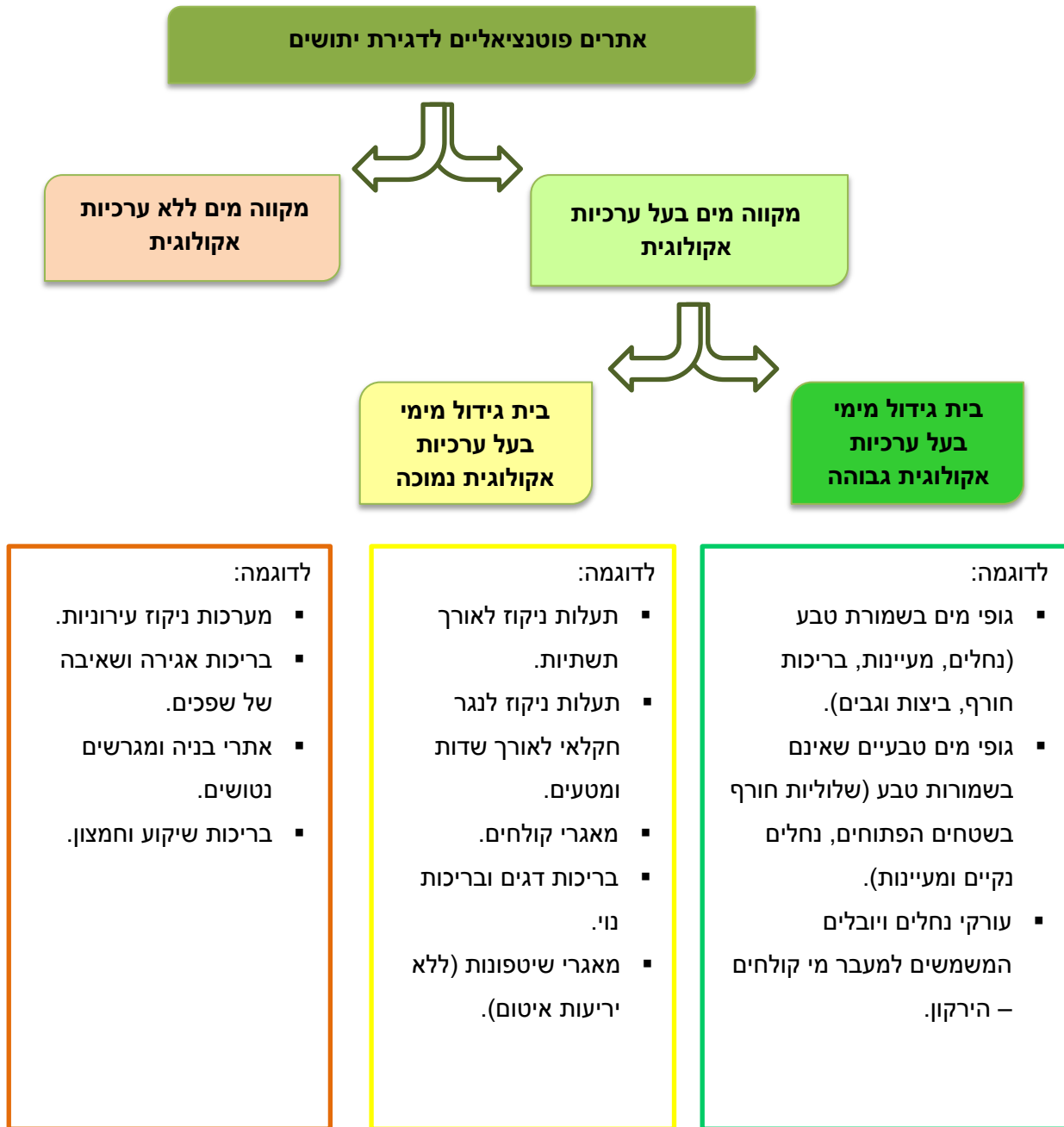
1. **מיפוי** – מיפוי של כל מקווי המים בשטחים הפתוחים בהתאם לרמות הערכיות האקולוגית.
2. **ניטור** – ניטור קבוע במקווי המים ואיתור מקודם של דגירות יתושים.
3. **מניעה** – ביצוע פעולות מכאניות להסדרת זרימת המים.
4. **הדברה משולבת** על פי המיפוי, תוצאות הניטור בשטח והערכיות האקולוגית של בית הגידול.
5. **ניטור חוזר**.

1. מיפוי של בתי גידול ומקווי המים בשטח הרשות

על הרשות המקומית לבצע מיפוי דינמי של כל בתי הגידול הפוטנציאליים לדגירת יתושים שבשטחה, על פי דירוג הערכיות האקולוגית שלהם.

2. ניטור – הניטור הקבוע מאפשר לאתר בעיות בתחילתן ומאפשר לטפל במפגע בעודו בתחילתו ובדרכים פוגעניות פחות באדם ובסביבה.

- הניטור נדרש לאורך כל "עונת המזיקים" (המתחילה בסוף מרץ ומסתיימת בסוף נובמבר).
- הניטור יחזור על עצמו מדי שבוע.
- תוצאות הניטור יקבעו את אופן הטיפול באתר: מניעה ו/או הדברה.
- המנטר ימלא דו"חות ניטור, של האתרים שהוא בדק.
- מומלץ להפריד בין מנטר ומדביר.
- "מדביר לא יבצע הדברה אלא אם כן בחן ומצא כי קיים חשש למפגע או למטרד המצדיק את ביצוע ההדברה" (סעיף 14 (א) לחוק המדבירים).

3. מניעה - פעולות מכניות או טכניות בבית גידול לשם מניעת תנאים להתפתחות של יתושים.

- מניעת הזרמות מים מיותרות.
- מניעת הזרמות מים עם עומס אורגני גבוה.
- ייבש או ניקוז מים עומדים, למעט בתי גידול בעלי ערכיות אקולוגית גבוהה.
- מניעת השלכת פסולת לגוף מים.
- פינוי פסולת מגוף המים.
- הסרת צמחייה שמפריעה לזרימת המים, למעט בבתי גידול בעלי ערכיות אקולוגית גבוהה.
- הדברת צמחייה בגדות הנחל ב"חלונות".

4. הדברה על פי תוצאות הניטור בשטח והערכיות האקולוגית של בית הגידול

- רק במידה וצריך – לא הדברה קלנדרית.
- רק בהתאם להנחיות הכתובות בתווית התכשיר.
- עבודה על פי תוצאות הניטור: זחלים או גלמים.
- ההדברה תהיה מותאמת לערכיות בית הגידול.
- המדביר ינהל יומן ביצוע פעולות הדברה – בו יתעד את אתרי ההדברה, זמני ההדברה והחומרים בהם השתמש.
- יש לחזור ולבדוק את תוצאות ההדברה אחת לשבוע.
- אין להדביר צמחייה בגוף המים בבתי גידול בעלי ערכיות אקולוגית גבוהה.
- ניתן להשתמש בדגים שאינם מקומיים רק בבתי גידול מלאכותיים מעשה ידי אדם שמנותקים באופן קבוע מבתי גידול אחרים.
- ניתן להדביר זחלי יתושים שלא על פי המדרג במקרים חריגים (יתושים נגועים בנגיף, מקבץ של חולים). במקרים כאלו מומלץ לתאם עם מרכז מזיקים והדברה במחוז.

- במידה והרשות המקומית קיבלה מהמנהל הוראה לנקיטת צעדים למניעת מפגעי יתושים, לפי פקודת בריאות העם, יש לבצע את ההוראה, לרבות אם מפורטות בה הוראות לאופן ההדברה (סעיפים 45 (2) ו- 47 לפקודת בריאות העם).

